

Spiegelschrift

[terug](#)

Spiegelschrift najaar 2000

Deze keer onder meer . . .

Het had weinig gescheeld of dit nummer was nooit uitgekomen. Ga maar na: volgens de Statuten van onze vereniging zouden we na 25 jaar niet meer bestaan. En zonder vereniging ook geen verenigingsorgaan. Maar goed, we zijn er nog wèl. Bart van Neervoort vertelt u hoe dat officieel in zijn werk is gegaan. Overigens is dit ook al verteld tijdens de jaarvergadering in de hal van het Willem de Zwijger College, waar ter gelegenheid van ons vijfde lustrum de eigen website (www.spiegelvrienden.nl) ten doop werd gehouden. Meer hierover vindt u in de notulen en een kleine terugblik van de hand van onze voorzitter Dorothée Luykx.

En verder in dit nummer? Hoe kan het anders, opnieuw de gezellige en interessante bijdragen van ons historisch echtpaar Langemeijer. Leuke foto's, leuke verhalen. Nog meer Bussumse geschiedenis beschrijft

Vicky Maks. Zij dook in haar eigen familie-verleden met een uitgebreid verhaal over de werken van haar overgrootvader, de heer J.F. Everts, die gedurende vele jaren de officiële gemeentearchitect van Bussum was.

Een regelmatig terugkerend onderwerp is de geuroverlast die we bij bepaalde weersomstandigheden nog altijd ondervinden van de uitstoot van Bensdorp. Ook nu valt er weer het een en ander te melden over de inspanningen die onze vereniging zich jaar-in-jaar-uit getroost om de kwalijke bijeffecten van de fabriek zo gering mogelijk te laten zijn voor onze wijk. Bart Neervoort doet verslag van een zitting bij de Raad van State, waar hij in gezelschap van onze voorzitter het heeft opgenomen tegen juristen van de chocoladefabriek.

Als ik het zo lees, heb ik het gevoel dat de argumenten van onze vereniging een goed gehoor vonden bij 's lands hoogste rechtsorgaan. Ik ben benieuwd naar de voortgang. Tot slot nog even uw aandacht voor een bijdrage van Folkert van de Graaff, waarin hij de stand van zaken weergeeft omtrent het verkeer over de Nieuwe 's Gravelandseweg. In het verlengde daarvan doet Ton de Haan verslag van de plannen voor de herinrichting van het stationsgebied en voor het bouwen van een noodschool aan de Van Slochterenlaan.

Als altijd veel leesplezier.

Gerard C. de Groot.

Historie

Vervolg koetshuizen

Er was zeer veel animo voor de fietstochten langs koetshuizen die Spieghelwijk organiseerde, reeds 60 mensen deden mee. In het voorjaar zal ik deze fietstochten opnieuw maken, we gaan dan soms een tuin binnen als de eigenaars dat goedkeuren. Twee eigenaars maakten me er op attent dat ook zij een koetshuis bezaten:

Willemslaan 6 gebouwd in 1896, nu ingericht als kantoor. De achterzijde heeft nog het oorspronkelijke ronde raam.

Koningin Sophielaan 1b Dit koetshuis is nog als zodanig goed herkenbaar. Het is van een veel ouder jaartal dan het woonhuis; het behoorde namelijk bij de afgebroken zogenoemde Afrikaanse villa van de arts Postmus.

Koedijklaan 14

Floralaan 2a

Correcties :

Floralaan 2a:

Had ik al genoemd maar de geschilderde wapens en krullen zijn geen nieuwe versiering, maar zaten er reeds en zijn door de eigenaar overgeschilderd en nu zichtbaar.

Lindelaan 11:

Het koetshuis is nog geheel intact, het aangebouwde gedeelte dat in de tuin van Heemburgh stond, is afgebroken.

Koedijklaan 14:

De bijgaande oude foto die ik noemde, stond er niet bij.

Bezit u nog een koetshuis dat in het vorige blad of in deze lijst niet genoemd is, dan zou ik dat graag willen horen. Tel: 6910114

Netty Langemeijer

Algemene Ledenvergadering op 22 juni 2000 - Willem de Zwijger College

Notulen

Onder het genot van koffie met gebak en pianospel door de heer Henk Hoedemaker, begint deze 25-jarig jubileum ledenvergadering. De voorzitter, Dorothee Luykx, verwelkomt alle aanwezigen en bedankt de heer Henk Hoedemaker voor zijn muzikale bijdrage.

Zij memoreert het ontstaan van de vereniging 25 jaar geleden. Dit begon met verontruste buurtgenoten die op 31 december 1974, oudejaarsavond, bedachten dat er iets moest gebeuren. Dit resulteerde in mei 1975 in een officiële oprichting van de vereniging Vrienden van het Spieghel, voor de duur van 25 jaar. In het voorjaar stelde het bestuur zich dan ook de vraag of het zinvol zou zijn om door te gaan.

Wat hebben we wel/niet bereikt?

Een goed moment om in de historie te duiken. Uit archiefstukken van de beginperiode blijkt dat het met name gaat over de verkeersproblematiek die ontstaat door de bebouwing van de Hilversumse meent. Helaas is daar in de loop der jaren niet veel verandering in gekomen en is het verkeer een steeds terugkerend probleem op de agenda gebleven. Tot op heden blijkt het niet mogelijk om voor iedere straat een ideale oplossing te vinden.

Een ander onderwerp waar de vereniging zeer actief is geweest betreft de diverse bouwplannen. Villa Schwerin bleef helaas niet behouden maar een groot succes voor de vereniging is de bouw van villa's geweest in het Majellapark. Uiteindelijk zijn er geen 180 maar 100 woningen gekomen. In de Gooi en Eemlander verzuchtte wethouder Zonneveld "mijn hart juicht maar met mijn verstand kan ik er niet bij", zo verbaasd was hij over de overwinning van de buurtgenoten en de vereniging. Vervolgens lukt het ook nog om verdere bebouwing van de Hilversumse meent tegen te houden en het gebied groenbestemming te geven. Door deze acties veranderde er wel langzaam iets in de houding van de gemeente t.a.v. de vereniging. Waren we begin jaren tachtig nog de "drammerige dwarsliggers", de laatste jaren worden we beschouwd als serieuze gesprekspartner en actief door de gemeente betrokken bij nieuwe plannen. Dit laatste is dan ook zeker een reden geweest voor het bestuur om door te gaan. Maar er zijn ook andere redenen.

De jaarlijks terugkerende koninginborrel is in de loop der jaren uitgegroeid tot een groot succes en met name door de zorg en toewijding van Peter Heyen komen er nu jaarlijks ongeveer 500 mensen naar het plein op de Gooilandschool om met buurtgenoten te spreken of te dansen.

Het Spieghelschrift, in de beginjaren een eenvoudig blad, is inmiddels door de zorg van Gerard de Groot, een voortreffelijke verzorgde uitgave geworden en wordt met veel waardering gelezen. Een woord van dank is dan ook zeker op zijn plaats aan Gerard en Netty Langemeijer die vele artikelen op cultuur-historisch gebied over het Spiegel hebben geschreven. In de loop der jaren hebben zij met veel zorg een omvangrijk archief samengesteld zodat ook voor de toekomst historisch materiaal bewaard kan blijven. Helaas kunnen ze niet aanwezig zijn op de vergadering maar namens het bestuur bedankt de voorzitter het echtpaar Langemeijer voor hun zeer gewaardeerde inzet voor de belangen van het Spiegel.

Een woord van dank is zeker ook op zijn plaats voor de inzet van vele bestuursleden in de afgelopen jaren en met name noemt de voorzitter Peter Heyen die vanaf 1988 zijn steentje bijdraagt.

Na een korte terugblik op het verleden gaat de voorzitter verder met de vraag hoe we in de toekomst verder zullen gaan. Nu het bestuur heeft besloten om de vereniging niet op de heffen maar verder te gaan is het belangrijk om wel met de tijd mee te gaan. Daarom is besloten een website te maken. Eerder dan de gemeente Bussum, en misschien wel als enige wijkvereniging in den lande, is het gelukt met behulp van Jack Saarloos een internetpagina te maken.

Ten slotte eindigt de voorzitter met de opmerking dat voor de oprichting van de vereniging er in de periode 1973-1975, een groep is geweest genaamd "spiegelvrienden", verontrust over de toekomst van het Spiegel. En met de gedachte aan de voorgangers uit het verleden gaat de vereniging de digitale toekomst in met www.spiegelvrienden.nl. Vervolgens gaat de vergadering verder met de introductie van de website door Bart Neervoort, die daarbij wordt geassisteerd door Jack Saarloos, de samensteller en ontwerper van de site. Men kan de volgende rubrieken aanklikken:

- de kaart van het Spiegel
- de samenstelling van het bestuur
- vraag en aanbod
- cultuur
- actueel
- wandel- en fietsroutes van Netty Langemeijer
- het Waldenprojekt
- ruimtelijke ordening, b.v. het beeldkwaliteitsplan, historie, enz.

Na deze introductie werd eenieder in de gelegenheid gesteld om met assistentie van de heren Neervoort en Saarloos achter de computer de webpagina te bezoeken. Daarna wordt het officiële gedeelte van de algemene ledenvergadering geopend (27 leden waren aanwezig).

Agenda

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en stelt aan de orde:

2. Notulen van de algemene ledenvergadering van 10 juni 1999.

Deze worden gearresteerd.

3. Financieel verslag van de penningmeester.

De penningmeester Peter Heyen, verontschuldigt zich voor het feit dat het verslag niet in het voorjaarsnummer van het Spiegheleschrift is opgenomen. Door ziekte was hij niet in staat dit tijdig aan te leveren. Het verslag wordt daarom ter vergadering uitgedeeld. Daaruit blijkt dat het eigen vermogen is toegenomen met een bedrag van f 4.340,34 en derhalve voldoende is om nieuwe acties te initiëren en te ondersteunen. De website zal dan ook geheel uit eigen middelen bekostigd kunnen worden.

Het aantal betalende leden is in 1999 van 733 naar 767 toegenomen. De uitgave van het Spiegheleschrift kost gemiddeld f 8,- per stuk.

Hij vindt evenwel dat de jaarlijkse minimale contributie van slechts f 10,- niet behoeft te worden verhoogd, omdat een aantal leden spontaan een hoger bedrag overmaakt.

Uiteraard wordt dit zeer op prijs gesteld.

4. Verslag kascommissie 1999

De kascommissie, bestaande uit de heren Boezer, Ansink en van de Berg, heeft de penningmeester schriftelijk laten weten akkoord te gaan met financiële verslaglegging.

5. Décharge kascommissie

Met dank aan de kascommissie vindt décharge plaats voor het jaar 1999.

6. Benoeming kascommissie 2000.

De heren Boezer, Ansink en van de Berg worden voor een jaar herbenoemd. De penningmeester zegt dat er behoefte bestaat aan plaatsvervangende leden.

Aanmeldingen zijn bijzonder welkom.

7. Rondvraag

De heer Kassen vraagt om 10 extra Spiegheleschriften t.b.v. Spiegelkerkleden. Verder meldt hij dat de heer Haafkens een boekje over de jeugdkapel heeft gemaakt, dat voor f 10,- per stuk te koop is.

De heer de Graaf maakt zich zorgen over het gebrek aan voldoende schaduw voor de dieren op het Geitenweitje. Ton de Haan deelt mede, dat de nieuw geplante bomen nog te klein zijn om voldoende schaduw te bieden, maar dat de dieren vooralsnog schaduw krijgen van de naast het weitje gelegen villa.

Op een vraag van mevrouw van Emmerik antwoordt Ton de Haan, dat het inderdaad jammer is, dat kinderen niet bij de dieren kunnen, omdat het hek is afgesloten. De gebruiker van het weitje vindt het niet verantwoord het toegangshek geopend te houden, voor het geval dat iemand per ongeluk het hek na bezoek aan de dieren vergeet te sluiten.

De heer Ypma, oud bestuurslid, memoreert het 25-jarig bestaan van de vereniging en wijdt dit succes aan het unieke karakter van de buurt. Hij zegt verheugd te zijn over het voortbestaan van de vereniging en wenst haar nog een lang leven toe.

Bart Neervoort meldt dat er in maart 1998 aan Bensdorp een nieuwe milieuvergunning is verleend. Alvorens in beroep te gaan heeft het bestuur zich laten adviseren door deskundigen van de Chemiewinkel in Utrecht. Deze zijn tot de conclusie gekomen, dat de eisen t.a.v. de geuroverlast niet duidelijk waren. Op grond daarvan heeft het bestuur zowel bij B & W van Bussum als bij de Raad van State beroep aangetekend. Het beroep zal op 8 augustus 2000 door de Raad worden behandeld. Ter voorbereiding heeft de Raad van State zich laten voorlichten en adviseren door de Stichting Advisering

Bestuursrechtspraak. Deze is tot de volgende conclusies gekomen:

- dat aanleiding kan worden gezien om aanvullende maatregelen en/of onderzoeken voor te schrijven (omdat het inzicht ontbreekt in de daadwerkelijke emissie-situatie van Bensdorp);
- dat voorschrift 3.0.2 van de vergunning geen duidelijkheid biedt naar Bensdorp en omwonenden over de omstandigheden waaronder het productieproces stil kan worden gelegd en weer opgestart mag worden;
- dat "acceptabel" hinderniveau door de gemeente buiten beschouwing is gelaten;
- dat voor de beoordeling van de vergunningsaanvraag is uitgegaan van een gemiddelde geuremissie van de branche terwijl geen inzicht bestaat in de daadwerkelijke geuremissie van Bensdorp;
- dat in vergelijking met de vorige milieuvergunning opvalt dat de gemeente thans aan Bensdorp een verruiming van de geuremissie per ton cacaobonen heeft toegestaan;
- dat een naverbrander tot een verdere reductie van de geuremissie van ongeveer 40% zou kunnen leiden.

Het is bepaald niet zeker dat de Raad van State het advies overneemt, maar het is wel belangrijk dat er zo□n uitgebreid onderzoek heeft plaatsgevonden. Wij zullen de leden, ook via de Website, op de hoogte brengen van de uitspraak eind september.

De voorzitter bedankt alle aanwezigen voor hun komst en sluit de vergadering om 22:45.

Geachte vrienden van het Spiegel

Tot u schrijft een digibeet. Dat wil zeggen, dat alles wat van mijn hand in het Spiegelschrift komt, ook daadwerkelijk handgeschreven aangeleverd wordt aan onze redacteur. Hij zet het voor mij over op schijf, panklaar voor "de persen". Tussen zijn drukke werkzaamheden door krijgt hij het ook nog voor elkaar elk half jaar een pracht exemplaar van dit orgaan tevoorschijn te toveren. Dat doet ie nog vrijwillig ook.

Tijdens de jaarvergadering werd commentaar geleverd over een schrijffout in het stuk over de Spiegelkerk. Mijn stuk in handschrift herlezend kan ik me goed voorstellen dat mijn L voor A werd aangezien. De naam die foutief gedrukt staat op pagina 15 linksboven moet Louet Feisser zijn en niet Anouet Feisser. Mijn fout. Mijn excuses. Overigens staat onder elk artikel wie de auteur is. Voor commentaar kunt u dus rechtstreeks contact opnemen.

Vicky Maks-Everts

Ruimtelijke ordening

**Bouw
noodlokalen
Slochterenla
an hoek
Laan van
Suchtelen
van de
Haare t.b.v.
een
tijdelijke
onderwijsvo
orziening**

Op basis van prognoses van het aantal instromende leerlingen en de daarmee verband houdende ruimtebehoefte voor het basisonderwijs gedurende de periode 2001 - 2018 wordt tot 2007 in het SPIEGEL een tekort van ten hoogste 7 groepslokalen verwacht. Daarna zou er een overschot ten opzichte van de huidige situatie ontstaan.

Geconfronteerd met deze gegevens hebben Burgemeester en Wethouders overleg gepleegd met de besturen van de 3 basisscholen in het Spiegel om te zoeken naar een oplossing van het toekomstig ruimteprobleem.

Daaruit is naar voren gekomen, dat de Brandsma-locatie en de Gooilandschool zelf in de eigen ruimtebehoefte kunnen voorzien. De Koningin Emmaschool heeft echter laten weten over die mogelijkheid niet te beschikken, maar wel een duidelijke behoefte te hebben aan aanvullende ruimte van 2 groepslokalen. Het schoolbestuur heeft daarom een beroep gedaan op een tijdelijke voorziening.

Het bestuurlijk/ambtelijk overleg met de gemeente Naarden over de gezamenlijke aanpak van de te verwachten huisvestingsproblematiek bij het basisonderwijs in het Spiegel en het aangrenzende Ministerpark heeft geleid tot een convenant. Daarin zijn de gezamenlijke inspanningsverplichtingen van beide gemeenten vastgelegd. Naarden heeft daarbij ook het Rembrandt kwartier betrokken. Zij realiseert 6 noodlokalen: 4 bij de Minister Calsschool en 2 bij de Comeniusschool. De Godelindeschool in het Rembrandtkwartier krijgt, zodra noodzakelijk, de beschikking over al bestaande 3 nood- en 2 permanente lokalen. Op deze wijze moet het in de komende jaren mogelijk zijn aan de toenemende ruimtebehoefte van het basisonderwijs te voldoen. Samenvattend is er dus op korte termijn voorlopig behoefte aan 2 noodlokalen. In een later stadium zal worden bekeken in hoeverre uitbreiding met maximaal 4 lokalen nodig zal zijn. Na uitvoerig onderzoek door de gemeente Bussum naar de daarvoor in aanmerking komende en passende locaties is uiteindelijk de keuze gevallen op het terrein Slochterenlaan / hoek Laan van Suchtelen van de Haare. De gemeente heeft op 15 november 1999 de omwonenden hierover geïnformeerd. Tijdens deze bijeenkomst is er door de omwonenden een overleggroep gevormd. Deze is nauw betrokken bij de verdere procedure en de realisering van de bouw van de noodlokalen en voert met de gemeente overleg over de daarmee verband houdende neveneffecten als verkeer- en parkeeroverlast.

Op 17 oktober 2000 is er opnieuw een inspraak- en informatieavond in het gemeentehuis gehouden. De omwonenden hebben toen hun wensen en/of bedenkingen ten aanzien van de locatiekeuze en het bouwplan naar voren kunnen brengen. Duidelijk is dat zij tegen de locatiekeuze zijn. De voorkeur gaat uit naar de locatie bij het Sportfondsenbad, maar daartegen heeft de Gemeente bezwaren. Als dan toch aan de Slochterenlaan gebouwd moet worden is variant 4 - mede in sociale zin - het meest aanvaardbaar. Echter de bewoners van de flat aan de Slochterenlaan zijn tegen variant 4 vanwege geluidshinder. Aspecten als verkeer, parkeren, kwaliteit van de bouw enz. komen nader aan de orde in de overleggroep.

De gemeenteraad heeft in november een principe beslissing genomen.

Het is bijzonder moeilijk om als Vrienden van het Spiegel in deze zaak een standpunt in te nemen. Enerzijds zijn wij vanuit onze doelstelling niet blij met de komst van noodlokalen in onze wijk. Anderzijds is hier het algemeen belang zo evident dat tegen de bouw als zodanig nauwelijks bezwaar kan worden gemaakt.

Blijft over de locatiekeuze. Wij hebben begrip voor de standpunten van de omwonenden, die de voorkeur geven aan een andere locatie, te weten bij het Sportfondsenbad. Toch heeft de gemeente niet voor deze plek gekozen maar voor de Slochterenlaan. Het feit dat hier in het verleden ook noodlokalen voor het toen geheten kleuteronderwijs hebben

gestaan heeft daarbij mede een rol gespeeld. Bovendien is er al eerder sprake geweest van een bouwplan op de betreffende plek o.a. van een woongroep van senioren. Voor zover wij ons kunnen herinneren hadden de omwonenden daartegen geen ernstige bezwaren.

Wij hopen en vertrouwen dat in samenspraak met de leden van de overleggroep tot een voor alle partijen aanvaardbaar bouwplan wordt gekomen.

Commissie Ruimtelijke Ordening

Ton de Haan.

Algemeen

Een eigen website

Op de afgelopen jaarvergadering hebben we de web-site van de Vereniging officieel geopend : www.spiegelvrienden.nl. We denken als wijkvereniging een van de eersten te zijn in Nederland die met dit initiatief op het internet zijn begonnen. Zelfs zijn we eerder dan de gemeente Bussum!

We hopen dat veel bewoners actief gebruik gaan maken van deze site via de vraag-en-aanbod mogelijkheden en stellen het zeer op prijs als u tekst voor de "wijkpraat" aanlevert.

Ook is het nu mogelijk om via email een bericht te sturen. De berichten worden echter niet dagelijks gelezen door het bestuur en zeker in vakantietijd niet. Dit communicatiemiddel is daarom niet bedoeld voor

overleg over zaken waarbij de bewoners een beroep op het bestuur willen doen over kwesties als verkeer of ruimtelijke ordening. Via de telefoon kunnen wij veel sneller en beter op de hoogte gebracht worden van zaken die spelen en overleg voeren over wat men wil en wat het bestuur kan ondernemen.

En als u in de buurt nog mensen kent die zich willen aanmelden als lid dan kan dit nu ook zeer eenvoudig door een mailtje te sturen.

Mochten er suggesties zijn voor onze web-site dan hoor ik dat graag.

Dorothee Luykx

Algemeen

Snoei een weg vrij!

Regelmatig wordt het bestuur benaderd door wijkbewoners, die zich ergeren aan overhangend groen. Die ergernis is begrijpelijk. Maar wat niet begrijpelijk is, dat bezitters van voortuinen het zover laten komen, dat het lopen op de rabatstroken en trottoirs totaal onmogelijk wordt. Vooral voor slechtzienenden, mensen in een rolstoel of lopend met een rollator is dit een regelrechte ramp. Maar ook voor wandelaars zonder enige handicap is er geen doorkomen aan. Zij kunnen nog uitwijken naar de rijweg, maar wel met alle gevaren van dien. De vraag dringt zich op, wat tegen dit euvel te doen. Wel, heel eenvoudig: spreek de bezitter van die voortuin erop aan. Maar dat durft niet iedereen, bang voor een onheuse reactie.

Wellicht dat een vriendelijk briefje in de bus ook helpt. En dan is er nog een mogelijkheid: bellen met Wijkbeheer van de gemeente (tel. 692 88 98, ma t/m vrij 9.00 - 12.30 uur en 13.30 - 16.00 uur). Maar wellicht dat onze oproep bij deze aan de lezers van dit Spiegelschrift ook resultaat heeft. Loop eens met de snoeischaar langs uw voortuin en maak de weg vrij voor de wandelaars. Doen hoor! En niet alleen nu maar ook in het vervolg.

Ruimtelijke ordening

Statutenwijziging: oude wijn in nieuwe zakken

Toen in 1975 een aantal verontruste Spiegelbewoners het initiatief nam tot het oprichten van de Vereniging speelden hele andere dingen dan nu: zo was vooral de voorgenomen bebouwing door de Gemeente Hilversum van het mooie agrarische- en natuurgebied de Hilversumse Meent en de daarvan te verwachten extra belasting van de infrastructuur van Het Spiegel de voornaamste reden om zich als belangenvereniging te organiseren.

Nu, 25 jaar later weten wij bijna niet anders meer. De wijk de "Meent" staat er en kinderen (althans de mijne) denken dat de Hilversumse Meent de naam is van een woonwijk en vragen verbaasd of de weilanden eromheen bij die wijk horen en hun naam aan de wijk ontleenen. Wij zijn gewend aan, althans berusten min of meer in de extra verkeersbelasting die de Hilversumse wijk het Spiegel bezorgt en kunnen daar alleen in de marge wat aan doen, waarbij we als vereniging natuurlijk het belang van het gehele Spiegel, en niet slechts die van één bepaalde straat of laan voor ogen moeten houden.

De oprichters hebben destijds in 1975 in de statuten laten vastleggen dat de Vereniging werd opgericht voor de periode van 25 jaar, hetgeen betekent dat de Vereniging inmiddels zou hebben opgehouden te bestaan als er geen actie werd ondernomen. Omdat echter de doelstellingen van de Vereniging nog steeds onverkort gelden en omdat onze Vereniging zowel voor de schermen (denk aan de actieve inbreng destijds bij de Majellapark plannen en de rol van de Vereniging bij de milieuvergunning van Bensdorp) als achter de schermen (periodiek overleg met de wethouder) bepaald het nodige doet om de leefbaarheid van onze wijk nog verder te verbeteren is onze Vereniging niet meer weg te denken uit het Spiegel. Vandaar dat inmiddels de statuten zijn gewijzigd. Bij een ingelaste bijzondere Algemene Ledenvergadering waarvoor de uitnodiging c.q. oproep werd geplaatst (zoals de statuten voorschrijven) in een lokaal verschijnende krant is besloten om de statuten zodanig te wijzigen, dat de vereniging nu bestaat voor onbepaalde tijd. Van de gelegenheid is tevens gebruik gemaakt om enkele verouderde

bepalingen te veranderen, maar enige inhoudelijke verandering heeft niet plaatsgevonden. Wel is de "H" uit onze naam verdwenen. Deze letter, waarvan herkomst en authenticiteit toch al waren betwist, zat ons een beetje in de weg bij het uitzoeken van een geschikt internetadres. Kortom: wij heten tegenwoordig Vereniging Vrienden van het Spiegel en zijn te vinden op www.spiegelvrienden.nl. Binnenkort staan de nieuwe statuten ook op de site. Voor de niet digitale leden liggen de nieuwe statuten desgewenst ter inzage bij de Secretaris.

Bart Neervoort

Historie

Krasnapolsky

Eind september stond in de krant dat het Spaanse N.H. Hoteless de Nederlandse horecaketten Krasnapolsky had overgenomen. Bovendien schreef men dat op termijn "Kras" verdwijnt van de beursindex! Daar wordt je toch even stil van. Niet dat ik speculeer, maar het is nog erger! Het is een aanslag op een stuk geschiedenis van het Spiegel.

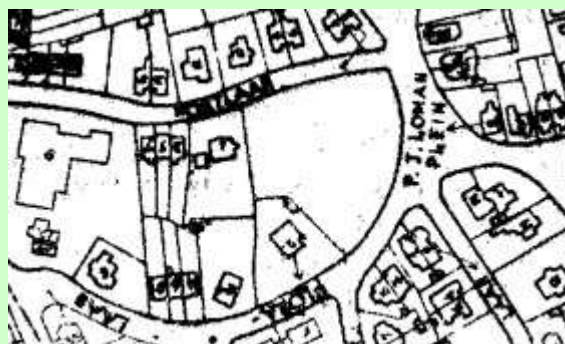

Het moet erkend worden dat de imposante villa van "Kras", genaamd "Anna" -genoemd naar zijn vrouw - al jaren geleden in 1966 werd afgebroken om plaats te maken voor de Gooiland Mavo school, die daar pas in 1982 gereed kwam. Nu heeft "De Stimulans" die in gebruik genomen. Men kan natuurlijk zeggen: Krasnapolsky overleden, villa afgebroken, geschiedenis afgesloten! Goed dat kan, maar mag ik u toch even uitnodigen nevenstaande foto te bekijken van villa

"Anna"?

Ter oriëntatie tevens een kaartje: het P.J.Lomanplein en de lege plek waar de villa "Anna" ooit heeft gelegen.

Wat wel overgebleven is, dat is het voormalige koets-huis/ koetsierswoning. Dit prachtige huis staat er nog steeds. Om de Spiegelhistorie niet te kort te doen volgt hier nog enige informatie.

Wie was Krasnapolsky?

Een poolse kleermakers-gezel, die in 1856 voor het eerst van zijn leven Amsterdam "binnenstapte" met in zijn binnenzak het Wanderbuch dat de magistraat van Peine hem bij zijn vertrek ter hand had gesteld. 1) Ja, inderdaad STAPTE. Hoe kwam je anders van Polen naar Amsterdam? Natuurlijk heeft hij onderweg veel gewerkt om in leven te blijven, maar je moet de moed wel hebben en veel geluk. Adolf Wilhelm Krasnapolsky de kleermakersgezel met diploma's stapte in Amsterdam naar de Nieuwendijk en bezocht daar Anton Sinkel afkomstig uit Cloppenburg. Ja, hij ging naar de winkel van SINKEL waar alles te koop was en tegen VASTE prijzen!

Ongehoord "vaste prijzen" dat kon niet; de gewoonte was immers "afpingelen"! Sinkel en Krasnapolsky voelden elkaar goed aan. Zij waren van hetzelfde hout gesneden. Via kennissen kwam Kras in contact met iemand die een "Koffijhuis" te koop had en de beslissing werd snel genomen: KOPEN. Krasnapolsky was een DOENER! Zo kocht hij aandelen van de Nederlandsche Electriciteitsmaatschappij te Amsterdam. Hij nam direct 95 aandelen, waar de andere kopers 4 tot 10 stuks kochten. Kras was een zeer bijzonder mens. Bussum zal niet veel van hem gemerkt hebben. Hij bleef maar werken en zou pas op 75-jarige leeftijd stoppen. Voorjaar 1912 werd hij ziek en stierf aan een ongeneselijke kwaal. Op 17 juli 1912 werd de villa Anna des namiddags om 7 uur in hotel De ROZENBOOM in het openbaar in veiling gebracht door notaris S.Scheffelaar Klots. En wel:

- 1 Heerenhuis, plaatselijk gemerkt Graaf Florislaan 2
- 1 Koetshuis met bovenwoning
Grote voortuin, moestuin, boomgaard met exquise vruchtbomen, bosch, groot 1 H.A. 39 aren en (!) 68 cm

Latere bewoners in de boomgaard van villa Anna. (Wat vindt u van de kleding???!). De plaats waar het gezelschap staat, behoort nu bij het huis van Fortlaan 1. En hoe heet dat huis? Inderdaad: Huize de Boomgaard.

Aan de goedheid van Ed. Achtbare Heeren Wethouders (tijdens Ued Achtbare nog niet tot Burgemeester benoemd was) had ik het te danken dat voor een jaar geleden, een lantaarn bij mijne villa werd geplaatst, echter kan ik volstrekt niet roemen op Licht, maar wel op Duisternis, daar dezelve meestijds des avonds circa negen uur niet meer brandt. Ik heb hier over de Lantaarnopstecker onderhouden en werd mij hierop geantwoord, dat hem was opgedragen, toen hij de ze betrekking aanvaarde, er niet meer petroleum te mogen indoen, als zijn voorganger, want er kwamen des avonds toch geen menschen bij mij voorbij.

Bij het veede, dat door Uw Achtbare voor, en in de gemeente gedaan wordt, vermeent de ondergeteekende ook wel eens aanspraak te mogen maken, ook aan hem worde gedacht en verzoekt Ued. Achtbare in uwe Raadsvergadering gunstig op zijn verzoek te willen besluiten en hem met een goede weg te willen gelukkig maken.

Het welk doende

Met de meeste Hoogachting

Uw Ed. Achtbare Heeren

Uw Dw. Dien.

A. P. B. Heijman

Bussum 15 Jan. 1855

Wie liet villa Anna bouwen?

We zijn hierboven nu wel met de verkoop bezig - het verhaal liep nu eenmaal zo - maar de bouwperiode mag niet worden overgeslagen. De bouwheer helpt ons een handje op weg. Op 15 januari 1855 richt hij zich tot de gemeente Bussum met een klacht en ondertekent: A.P.B. Heijman wonende in de villa GABRIELLE!! Hij schrijft er nog bij dat de villa in het Helenapark lag. (In het Spiegel waren vroeger vele parken) Als u beschikt over het boekje "Het Spiegel in kaart gebracht" 2) kijkt u dan op pagina 16 en 17 dan blijkt dat villa Anna dezelfde is als villa Gabrielle.

De brief van de Heer Heijman is bijzonder interessant. De eerste bewoners moesten telkens problemen in het Spiegel trachten op te lossen. Veel energie is in de architectuur van het Spiegel gestoken. De gemeente Bussum erkent dat nu ook ten volle en bevindt zich daarmee in goed gezelschap van de nieuwe rijksbouwmeester prof.ir. Jo Coenen (Gooi en Eemlander Sept. 2000).

Gerard Langemeijer

1) Gerhard Werkman Kras=100/100 = Kras

2) "Het Spiegel in kaart gebracht" is bij mij Regentesselaan 35 te verkrijgen.

Historie

Everts is de naam . . .

In het najaarsnummer 1996 van het Spiegelschrift beschreef de heer Nusselder "De geschiedenis van een kleine villa". Al lezend verwonderde het mij dat J.F. Evers (zonder T) genoemd werd als de architect die zijn handtekening onder het plan van de kleine villa had gezet. Kennelijk was er geen vergissing in het spel want de naam Evers werd in het stuk steeds zo gespeld.

Johan Frederik Everts (1851 - 1905) is mij bekend. De J.F. Evertslaan is op 30 november 1926 naar hem genoemd. Bovendien is hij mijn overgrootvader. Het leek mij onwaarschijnlijk dat tezelfdertijd een J.F. Evers en een J.F. Everts in Bussum zouden hebben geopereerd, dus ging ik op zoek naar de grote onbekende zonder T.

Voorgevel van het mooiste raadhuis ter wereld

Bij het stadsarchief in Naarden, waarin ook Bussum is ondergebracht, was de eerste klap meteen een daalder waard. Het boek "Gooische Villaparken" van Jannes de Haan vermeldt: De Gooische Bouwgrond Maatschappij had de bedoeling om op de terreinen recht tegenover het station een villapark te stichten en had in 1899 een plan ter exploitatie laten maken door architect J.F. Evers, die al jaren in dienst was van de gemeente en in 1901 officieel gemeente-architect werd. Met de keuze van Evers had de exploitatie Maatschappij zich ongetwijfeld verzekerd van een nuttige schakel in de contacten met de gemeente en de gemeentelijke diensten. In 1913 keurde de gemeenteraad de plannen goed om voor het nieuw te bouwen station Naarden-Bussum een groot plein aan te leggen, zodat de entree van de gemeente meer allure kreeg.

Voor de gemeente die zo zeer afhankelijk was van forensen een uiterst zinvolle beslissing. Het nieuwe station met zijn markante vormgeving werd overigens pas in 1926 gebouwd. In tegenstelling tot de haast barokke opzet van de hoofdweg waren de andere, lichtgebogen wegen slechts 8 meter breed. Hier toonde Evers zich een goed navolger van de meer geformaliseerde schilderachtigheid. Door gebogen wegverloop kan de weggebruiker slechts korte stukjes tegelijkertijd overzien, waardoor de weg steeds nieuwe aanblikken geeft. Gebogen lijnen ogen natuurlijker en het was toch de natuur die de forensende stadsbewoner zocht. Het nadeel van al deze gebogen wegen was de onduidelijkheid ervan voor de willekeurige bezoeker. Die verdwaalde!

Einde bericht J.F. Evers en dat is maar goed ook. Mijn overgrootvader was namelijk in die tijd stadsarchitect en de goede man is dus consequent Evers genoemd. Nu dus op zoek naar de ware J.F.

Het is bedroevend maar waar, over Everts wordt verder niet gerept. Over de eigen gemeentearchitect met toch een behoorlijke staat van dienst heeft de gemeente niets gearchiveerd.

Mijn nieuwe hoop gevestigd op het Nederlands Architectuur Instituut toog ik naar Rotterdam. Maar ik kwam van een koude kermis thuis. Op enkele bouwtekeningen na, was er niets méér te vinden dan ons Bussums archief te bieden had.

Intussen leerde ik uit de Gooi- en Eembode in een stuk over "100 jaar Bussumse Vrijwillige Brandweer 1899 - 1999" dat in de vergadering van 14 februari 1899 het door opperbrandmeester J.F. Everts voorgestelde huishoudelijk reglement op de brandweer werd vastgesteld. Bij het conceptreglement had hij een naamlijst met het personeel der vrijwillige brandweer per 1 januari 1899 bijgevoegd. Voordien was de Bussumse brandweer een z.g. plichtbrandweer, gevormd uit een groep burgers van 20 - 25 jr, die 200 man omvatte. De aanwijzing als brandweerman geschiedde door loting voor de tijd van 1 jaar. Verstek werd bestraft met een proces verbaal.

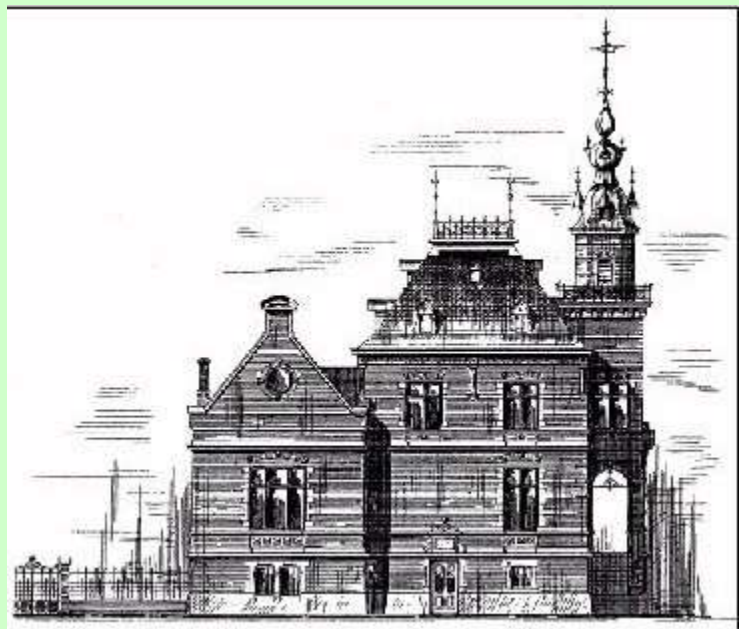
Goed. Het Prins Hendrikpark mag dan van betekenis zijn omdat het als Bussums beste voorbeeld geldt van een Villapark. De oprichting van de vrijwillige brandweer mag dan nuttig zijn . . . , maar alléén aan deze wapenfeiten kan een stadsarchitect zijn bestaanrecht toch niet ontleend hebben?

Verder zoekend naar de roemruchte "parel" -even aangestipt in "In Bussum hebben straten namen"- kwam ik via de heer en mevrouw Langemeijer bij de Historische Kring terecht. Daar werd ik warm onthaald door Coby de Jong, die - alvorens zij met haar team alle archieven opentrok waarvan zij vermoedde dat er iets van waarde voor mij zou inzitten - mij wees op het "levende" bewijs.

Bovenop de archiefkast stond het vaantje dat ooit het torentje sierde van de "parel" van Bussum.

"Voorgevel van het schoonste raadhuis ter wereld". Met deze woorden opende op 7 mei 1885 burgervader JHR. R. van Suchtelen van de Haare het nieuwe raadhuis naar ontwerp van J.F. Everts en prees het nieuwe gebouw als een "onvergelijkelijk monument, zoal niet in de wereld, dan toch zeker niet in het Gooi".

De raadhuisgeschiedenis die hieraan vooraf ging is te leuk om niet even te memoreren. Vóór 1845 was Bussum nog een onbekend dorpje in het □woeste□ Gooi. De vroede vaders van deze plattelandsgemeente vergaderden in de huiskamer van de meesterswoning. De oude Meester vond dat wel best. Maar toen zijn opvolger zijn intrede deed, voelde deze niets voor dat gedoe in zijn huis. Dus moest er een huis komen waar de gemeente in zetelt: een Huis der Gemeente. De naam □raadhuis□ vond men te beperkt en "stadhuis" weer te grootsch. "Gemeentehuis" wekt meer het begrip van saamhorigheid en ook intimiteit. Het huis waar:

Zijgevel

- de belangen der gehele gemeente worden gediend
- iedere burger - van jongsten telg tot oudsten grijsaard - te boek staat
- zorgvuldig alle bescheiden worden bewaard behelzende de geschiedenis van gemeente en gemeentenaren, die de gemeente op enigerlei wijze dienden
- het bestaan van een nieuw jong menschje wordt eerst erkend, wanneer ten gemeentehuize diens naam in de registers van den burgerlijken stand is opgenomen
- men trouwt op het gemeentehuis en tenslotte, wanneer de levensdraad wordt afgesneden, wordt de laatste officiële handeling ook weer op het gemeentehuis verricht.

"Een gemeentehuis is daarom nog iets geheel anders dan een ander huis in de gemeente en het is dan ook van betekenis dat het staat in het centrum van die gemeente."

Het gemeentehuis van 1844 tot 1885, waarin thans een sigarenwinkel is gevestigd.

Ene H. Kaasgaren liet na instemming van de gemeentenaren een "rechthuis" bouwen bij de Brink (tegenover Roozenboom). Ook hier kregen de leiders van Bussum één kamer tot hun beschikking. Zij stonden erop dat deze minstens zo groot moest zijn als in het meestershuis (4 bij 5 meter). Toen alles in kannen en kruiken was en men de huur had vastgesteld op f 30,- per jaar, kwam het bestuur met het verzoek een stenen poort bij het huis te bouwen. In die poort moest een houten deur komen en op die deur het wapen van Bussum. Aldus geschiedde en de huur werd op f 40,- per jaar gebracht.

Elke laatste donderdag van de maand kwamen de bestuurderen bijeen in het

nieuwe huis. Zij, die zonder kennisgeving afwezig waren, moesten een boete betalen van 30 cent.

In de loop der jaren werd de Brink "verjongd", maar het raadhuisvraagstuk bleef op de agenda staan. Het huis van Kaasgaren bleef in functie. Een poging van B&W in 1871 om voor f 300,- een pand te kopen en tot raadhuis in te richten slaagde niet.

Het bestaande gebouw werd uitgebreid door er een kamer bij te trekken. Er werd o.a. een raadzaal, tevens trouwkamer, een secretarie, een armenkamer en stemlokaal in ondergebracht.

Eerst in april 1882 werd het ernst met het nieuwe gebouw. Burg. Langerhuizen stelde voor te besluiten tot de bouw van "een degelijk en welingericht Gemeentehuis, daaraan verbonden een post- en telegraafkantoor met Directeurswoning, voorts bergplaats van brandblusmiddelen, zomeede bewaarplaats voor gevangenen". Er werd een prijsvraag uitgeschreven met een premie van f 100,-. Dorpsgenoot J.F. Everts werd aangewezen zijn plan uit te voeren voor f 25.000,-. Op 16 augustus 1884 werd de eerste steen gelegd. Alle raadsleden metselden er een steentje bij en nog geen 9 maanden later was het ontwerp werkelijkheid geworden en ingewijd door Burgemeester van Suchtelen. Weken later besloot de raad een uurwerk te plaatsen in de raadhuis toren.

Toevallig stuitte ik op een stukje in de Gooi en Eemlander waarin verslag werd gedaan van het aanbieden van de gerestaureerde torenklok aan de burgemeester in 1999. De vrijwillige brandweer - waarover ik eerder berichtte in dit artikel - had ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan het initiatief genomen het uurwerk dat lange tijd "verstopt" is geweest - losse onderdelen van de klok uit 1886 hebben jarenlang in de kelderruimte van

het huidige gemeentehuis rondgeslingerd - te restaureren. Zij schonken de gemeente de ontbrekende bel en betaalden zelf de restauratie (uitgevoerd door Jan Horst). Hulde aan de brandweer, schande voor de gemeente!

De Gemeente bleef groeien, het gemeentehuis werd te klein en de gemeentelijke huishouding was droevig gehuisvest in verschillende onwerkbare panden. Er werd weer een prijsvraag uitgeschreven. Wegener van Sleeswijk werd uitverkoren. Het resultaat werd in de volksmond "de bunker" genoemd. Waarom het raadhuis dat de Brinklaan ter hoogte van de Nieuwe Brink sierde, gesloopt moest worden is mij nog steeds een raadsel. Blikvernuwende vernieuwingsdrang?

Terug naar de architect. De slopershamer heeft heel wat meer panden van J.F. Everts getroffen, getuige de opsomming van "zijne kunstvolle voorwerpen" - genoteerd in het hier afgedrukte in memoriam - die niet meer terug te vinden zijn. De heer M. Heyne, een gerespecteerd lid van de Historische Kring, heeft zich in de Bussumse geschiedenis verdiept en enkele boekjes hierover het daglicht doen zien. Aan hem heb ik de hiernavolgende aanvullende lijst met werk van Everts' hand te danken.

1885 Aanleg Algemene Begraafplaats Nwe Hilversumseweg / Twee villa's aan de Meerweg

1886 Twee villa's aan de Meerweg / één villa aan de Nassaulaan

1887 Café Nassau aan de Brink, hoek Nassaulaan

1890 Villa aan de Nassaulaan / Dubbele villa aan de Lindelaan / Blekerij met woning aan de Landstraat

1891 Winkelhuis aan de Kapelstraat

1892 Uitbreiding Koning Willem III school / Spiegelstraat 1 en Herenstraat 24

1893 Dubbele villa aan de Herenstraat / Woning met Koestal (Krijnen) aan de Landstraat / Nassaupark 1 voor wed. van Schaick

1894 Twee villa's aan de Brinklaan / Villa Willemslaan 34, hoek Koningslaan / Dubbele villa aan de Meentweg

1895 Dubbele villa aan de Meentweg / Villa Columbia Nwe 's Gravelandseweg 25 / Dubbele villa aan de Gudelalaan / Woonhuis met schilderswerkplaats aan de Kerkstraat (de Vrankrijker) / Boerderij aan de Herenstraat, Nassaupark 3, 5, 7.

1896 Boerderij aan de Beerensteinerlaan / Villa aan de Koningslaan 19 voor de Heer van Doorn

1897 Uitbreiding Bendorpfabriek aan de Nwe Spiegelstraat / Villa aan de Willemslaan 2 / Villa aan de Nwe 's Gravelandseweg 11 (later muziekschool)

1898 Twee winkelhuizen aan de Kapelstraat

1899 Drie winkelhuizen aan de Nassaulaan (26, 28, 30?)

1900 Aanleg Prins Hendrikpark

1901 Winkel/woonhuis aan de Herenstraat

1902 Tekenschool aan de Genestetlaan

1905 Prins Hendrikschool aan de Oud Bussumerweg 22

Ziedaar. In 1896 komen we dus de villa tegen waar het hele verhaal mee begonnen is: Koningslaan 13, de kleine villa voor de Heer van Doorn.

Al met al is dit artikel wel erg lang geworden. En eigenlijk toch nog onvolledig. Maar tijdens het speurwerk naar deze familiegeschiedenis - en Bussumse geschiedenis, herinnerde ik me een interview in Spits onder 'schrijvers op het spoor'. Naar aanleiding van zijn boek "De eeuw van mijn

vader" riep Geert Mak iedereen op "Ga zo snel mogelijk naar je opa en oma, vraag je ouders de oren van het hoofd. Want straks zijn ze overleden en weet je niets meer!" Mijn vader - de kleinzoon van - is reeds overleden en mijn moeder weet net zoveel als ik. Nu doe ik maar een beroep op u. Mocht u nog meer gegevens tegenkomen of een leuke anekdote weten over J.F. of zoon Herman, dan hoor ik dat graag. Bij voorbaat mijn hartelijke dank.

Vicky Maks

Historie

De Bamboes

Op de Beerensteinerlaan woonde Klaas van de Berg een zandschipper. Hij was erg sterk en had de bijnaam Bamboes.

Frederik van Eeden had twee honden te logeren en omdat hij vegetariër was en dus geen vlees voor de honden had, werden ze bij Bamboes ondergebracht.

Het dienstmeisje van Frederik van Eeden liep met een van de kleintjes in de kinderwagen er langs. De honden sprongen op de kinderwagen, het meisje was bang dat het kindje verscheurd zou worden en ging over de wagen liggen om de baby te beschermen. Op haar geil kwam Bamboes naar buiten met een hooivork en sleurde het meisje en de baby mee naar binnen. De honden sprongen op tot tegen het rieten dak.

Sindsdien kreeg Klaas uit dankbaarheid ieder jaar extra turf van Frederik van Eeden. Aan mij verteld door de Heer W. van Dijk.

Netty langemeijer

Ruimtelijke
ke
Ordering

Herinrichting
ng
stationsgebied

De gemeente Bussum doet in samenwerking met de gemeente Naarden en de Nederlandse Spoorwegen een onderzoek naar de haalbaarheid van een herinrichtingsplan van het stationsgebied inclusief het stationsgebouw. Een globaal plan, dat een pakket van maatregelen bevat om de bestaande knelpunten op te lossen.

De hoofdlijnen van het plan zijn:

- sluiten van de spoorwegovergang Zwarteweg-Comeniuslaan
- aanleg van een gecombineerde fiets/voetgangerstunnel ter hoogte van bedoelde spoorwegovergang
- doortrekken van de voetgangerstunnel naar de perrons in westelijke richting (Spiegelzijde) met entree en voorzieningen
- bouw liften in de voetgangerstunnel naar de perrons
- een beveiligde fietsenstalling en voldoende fietsenrekken bij de nieuwe entree westzijde
- verplaatsing van de laad- en losplaats achter het station naar elders
- aanleg van een voorlopige parkeervoorziening t.b.v. forensen op de westelijke strook
- bouw van kleine kantoorvilla's met parkeergelegenheid op de westelijke strook
- op het stationsplein een nieuwe en ruime fietsenstalling en voldoende fietsenrekken
- invoeren van belanghebbende parkeren Slochterenlaan en omgeving
- herinrichting van het stationsplein ten behoeve van een betere bereikbaarheid in het algemeen.

Het globale plan wordt verdeeld in projecten. Per deelproject wordt een contactgroep van bewoners en belanghebbenden samengesteld. Naar verwachting zal de herinrichting van het stationsgebied in de periode 2001 - 2005 kunnen plaatsvinden. Maar. . . veel hangt af van de medewerking van N.S. en het Rijk.

Op 11 juli 2000 heeft de eerste inspraakavond onder grote belangstelling plaatsgevonden. Die heeft veel positieve reacties en aandachtspunten opgeleverd, welke de gemeente zal betrekken bij de nadere uitwerking van de plannen.

Ook was er een grote animo onder de aanwezigen om deel te nemen aan de diverse projectgroepen. Namens de Vrienden van het Spiegel heb ik mijzelf aangemeld in het bijzonder met het oog op de plannen aan de Spiegelzijde van het station.

Wij vinden de plannen zeer ambitieus en zullen die waar nodig van harte ondersteunen.

Suggesties van onze leden zijn daarbij van harte welkom.

Wij houden u op de hoogte.

Commissie Ruimtelijke Ordening

Ton de Haan.

Algemeen

De milieuvergunning van Bensdorp onderzocht door de Raad van State

Onze Vereniging blijft de afgelopen jaren steeds kritisch de ontwikkelingen volgen bij cacaofabriek Bensdorp. Weliswaar maakt

Bensdorp tegenwoordig deel uit van de Barry Callebaut organisatie en is ook de Bussumse fabriek omgedoopt tot Barry Callebaut (was het U al opgevallen dat de naam op de gevel is veranderd?) maar wij Bussummers blijven het waarschijnlijk nog jarenlang Bensdorp noemen, zoals we het nog steeds over speelgoedwinkel Den Uyl hebben en niet over Intertoys. Men herinnert zich wel dat er de afgelopen tijd het nodige te doen is geweest over de nieuwe milieuvergunning, die de Gemeente aan Bensdorp heeft afgegeven. Dat is een lijvig stuk met een groot aantal bepalingen, die de milieutechnische aspecten van de gehele inrichting omvatten. De Vereniging heeft in de voorfase kritisch naar de ontwerpvergunning gekeken en zich, voor wat betreft de vooral chemische milieutechnische aspecten van deskundige bijstand voorzien. Niet kritisch enkel om kritisch te zijn, maar kritisch om te kijken of Bensdorp en de Gemeente er werkelijk al het redelijkerwijs mogelijke aan hadden gedaan om de milieubelasting voor de omgeving tot een minimum te beperken. Dat leek niet het geval te zijn. Juist in die tijd was de geuroverlast op sommige dagen niet te harden. Zowel de Vereniging als Bensdorp zelf en de Gemeente kregen regelmatig klachten over stank, die niets met cacao of chocolade te maken leek te hebben. Het vreemde van de ontwerp-milieuvergunning was dat er (in vergelijking met de vorige vergunning) maar weinig bepalingen over geuroverlast in stonden, en - erger nog - dat duidelijk was dat de Gemeente t.a.v. Bensdorp geen eigen milieubeleid meer zou gaan voeren, hetgeen de Gemeente ook volmondig toegaf.

Dat zit zo: De Hinderwetvergunning van Bensdorp (de voorloper van de huidige Milieuvergunning) stond vol met voorschriften aan Bensdorp om de geuroverlast tot het minimum te beperken. De Gemeente was zich vroeger goed bewust van de klachten van Bussummers over ernstige geuroverlast en verlangde in de vergunning dat Bensdorp actief zou blijven zoeken naar nieuwe technieken om de geuroverlast tot een acceptabel niveau terug te brengen. Wat acceptabel was werd bepaald aan de hand van allerlei onderzoeken, waaronder daadwerkelijke geurbelevingsonderzoeken. Omdat er in die tijd sprake van was dat de fabriek ingrijpend zou worden verbouwd of zelfs uit Bussum zou verhuizen heeft de Gemeente goedgevonden dat Bensdorp als tijdelijke maatregel de in de fabriek al enigszins gezuiverde lucht zou afvoeren via een 60 m. hoge pijp. Maar dat was duidelijk een tijdelijke kwestie en de hoop en verwachting was dat Bensdorp, als de fabriek in Bussum bleef d.m.v. nieuwe technieken de geuroverlast op andere wijze zou kunnen beperken. Sindsdien echter is op landelijk niveau overleg geweest tussen de cacaooverwerkende industrie en het ministerie van VROM, hetgeen heeft geresulteerd in een convenant: als de cacaooverwerkende fabrieken de afvoergassen maar afvoeren via een 60 m. hoge schoorsteen hebben zij voldaan aan hun inspanningsverplichting tot beperking van schade aan milieu en leefomgeving. En omdat Bensdorp zo'n - als tijdelijk bedoelde! - afvoerpijp heeft, was de conclusie van de Gemeente dat geen verdergaande eisen aan Bensdorp konden worden gesteld.

Onze Vereniging heeft vanaf het begin van de Milieuvergunningsprocedure aangevoerd dat dit niet juist is, dat de Gemeente t.a.v. Bensdorp weldegelijk een eigen milieubeleid moet voeren, weldegelijk een "geurnorm" moet vaststellen welke Bensdorp niet mag overschrijden en weldegelijk onderzoek moet doen of die norm niet wordt overschreden. Bij de hoorzitting zijn destijds bezwaren in deze zin naar voren gebracht. Toen de Gemeente die bezwaren passeerde en de Milieuvergunning verleende heeft de Vereniging daartegen beroep ingesteld bij de Raad van State. Hartje zomervakantie werd de zaak door de Raad van State behandeld.

Twee bestuursleden onderbraken hun vakantie om in Den Haag de bezwaren van de Vrienden toe te lichten. De Gemeente schitterde door

afwezigheid. Wegens vakantie had men niemand kunnen vinden om de Gemeente te vertegenwoordigen! Barry Callebaut verscheen uiteraard met een zware delegatie: een advocaat en 3 man van een milieutechnisch bureau. De Staatsraden Vos (voormalig Burgemeester van Utrecht), Beekhuis (voormalig raadsheer in het Gerechtshof Leeuwarden) en Oosting (voormalig Nationaal Ombudsman en hoofd van de commissie, die de Enschederamp onderzoekt) luisterden zeer aandachtig naar de argumenten van de Vereniging en de contra-argumenten van Barry Callebaut. De uitspraak zou 6 weken later volgen, maar kwam niet. Kennelijk waren de bezwaren van de Vereniging zo gek nog niet en moest er serieus over worden nagedacht. Inmiddels heeft de Raad van State laten weten nader te willen worden geïnformeerd over de details van het landelijk convenant. Men wil van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak weten:

1. Welke milieutechnische inzichten op het gebied van dosis-effectrelaties (geurbeleving) hebben aan het convenant ten grondslag gelegen.
2. Zijn de evenbedoelde inzichten op voldoende objectieve en deugdelijke wijze vastgesteld?

Het zal vermoedelijk nog wel enige tijd duren eer de Raad van State definitief uitspraak doet. Wij hebben goede hoop dat de Raad de Milieuvergunning deels zal vernietigen en wat betreft de geurparagraaf zal aanpassen. Gebeurt dat niet, dan hebben wij in elk geval de troost dat de kwestie zeer serieus en op hoog niveau inhoudelijk is bekeken.

Nader bericht volgt, als de Raad van State uitspraak heeft gedaan.

Bart Neervoort

Verkeer

Verkeers(on)veiligheid

In het Verkeersstructuurplan 1996 heeft de gemeente vastgelegd delen van de Nieuwe □s-Gravelandseweg aan te wijzen als zogenaamde ontsluitingsweg. Daarnaast geldt dat met ingang van 1 mei 2001 al het verkeer van rechts voorrang zal hebben, dus ook fietsers. Een en ander is voor de gemeente aanleiding geweest om te besluiten de Nieuwe □s-Gravelandseweg aan te wijzen als voorrangsweg. Daar waar het verkeer dat op de Nieuwe □s-Gravelandseweg rijdt vanaf de Generaal de Reijlaan en de Herenstraat aan beide zijden ruwweg vijfmaal verkeer van rechts tegenkomt (waarvoor het dus moet stoppen) wordt die situatie voor fietsers te gevaarlijk, aldus de gemeente.

Dit besluit is op bezwaren gestuit van onder meer de scholen aan of in de nabijheid van de Nieuwe □s-Gravelandseweg zoals de Julianaschool, het Willem de Zwijgercollege en de Gooilandschool. Niet alleen zijn zij het niet eens met dit besluit, maar stellen zij voor om de Nieuwe □s-Gravelandseweg juist de toegestane snelheid op de Nieuwe □s-Gravelandseweg te verlagen naar 30 kilometer per uur. Er wordt immers al te hard gereden op de Nieuwe □s-Gravelandseweg en de nieuwe situatie zou dat alleen maar bevorderen. Deze scholen hebben inmiddels de rechter verzocht het gemeentebesluit te schorsen.

Een aantal bewoners van de Nieuwe □s-Gravelandseweg hebben zich verenigd in de werkgroep "Kom van Biegel" en een alternatief plan ontworpen, waardoor meer verkeersveiligheid wordt bereikt. Steun is er gevonden bij 3VO die de plannen van de gemeente als onvoldoende heeft gekwalificeerd en heeft geconcludeerd dat de Nieuwe □s-Gravelandseweg minder veilig zou worden. Volgens de richtlijnen van Duurzaam Veilig Verkeer geldt dat indien er bijvoorbeeld geen vrijliggende fietspaden en voetpaden zijn,

niet voorzien wordt in parkeermogelijkheden naast de rijbaan, geen echte trottoirs bestaan, de verkeersveiligheid gediend wordt met een maximum van 30 kilometer.

Vooralsnog is de gemeente kennelijk niet erg onder de indruk van de reacties. Of de gemeente zich zal houden aan de bedoelde richtlijnen geeft men nog niet prijs.

Folkert van de Graaff

Algemeen

Klachtenlijnen

Over sommige zaken wilt u misschien wel eens een klacht laten horen. Over vliegtuiglawaai bijvoorbeeld. Of over het beheer van de openbare ruimte. Of over geuroverlast . . . Enfin in alle gevallen is het gemakkelijk wanneer u weet waarheen u bellen kunt. Hieronder de betreffende instanties:

Vliegtuiglawaai

Commissie Geluidshinder Schiphol
Tel. 020 - 60 15 555 of Fax 020 - 65 30 164

Milieuoverlast

1. De Milieuklachtenlijn
Tel. 023 - 53 10 200 (24 uur per dag, alle dagen van de week)
2. Gemeente Bussum, de heer J.P. van der Walk.
Tel. 69 28 638 (alleen tijdens kantooruren)

Openbare ruimte

Wijkbeheer.
Tel. 69 28 898 (alleen tijdens kantooruren)

*Redakteur: [Julius Jaspers](#)
Laatst bijgewerkt: 2002-12-28*